

AKCELERÁTOR OSAMOSTATŇOVÁNÍ II

Otevřená výzva 2024

Akcelerátor osamostatňování

Aktivity a přístupy usnadňující osamostatňování mladých dospělých se zdravotním znevýhodněním.

O Abakusu

Abakus je rodinný nadační fond zakladatelů Avastu, který chce přinášet nástroje pozitivní změny do české společnosti.

Zaměřujeme se na hledání a podporu řešení zejména v oblastech služeb pro rodiny dětí a mladých dospělých se zdravotním znevýhodněním, péče o lidi na konci života a rozvoje systému všeobecného vzdělávání. Považujeme je za významná a podceňovaná společenská témata dnešního Česka.

V Abakusu se od roku 2016 zabýváme podporou rodin s dětmi a mladými dospělými se zdravotním znevýhodněním. Cílem našich projektů je umožnit rodinám, aby mohly po narození dítěte žít co nejběžnější život ve svém přirozeném prostředí s dostatkem informací a podpůrných služeb. Po podpoře rané péče, rodičovských skupin, advokačních aktivit, služeb komunitního typu včetně homesharingu jsme v roce 2022 vstoupili do oblasti podpory osamostatňování mladých dospělých se zdravotním znevýhodněním, ve které pokračujeme i letošní výzvou.

Na čem nyní Abakus pracuje

Abakus se v letošním roce, na základě výstupů z pilotního ročníku programu Akcelerátor osamostatňování, různých analýz a výzkumů a na doporučení odborné rady, rozhodl vstoupit do **dlouhodobé podpory Zvyšování tlaku na dostupnost služeb pro nezávislý život lidí se zdravotním znevýhodněním v komunitě.**

Dlouhodobá podpora spočívá v:

1. **analýze** stávajících dat o dostupnosti služeb (a zadávání sběru dat, která chybějí) a v jasné formulaci argumentů
2. využití **právních prostředků** - vyhledávání a vedení individuálních a kolektivních litigací za účelem precedentních rozsudků vedoucích ke změně systému
3. rozvoji **advokacie sebeobhájců** z řad lidí se zdravotním znevýhodněním a **pečujících**

Více informací o programu naleznete [zde](#).

Paralelně s touto dlouhodobou podporou budeme otevírat tzv. výzvy TADY A TEĎ, které každý druhý rok podpoří konkrétní aktivity organizací, podporující osamostatňování mladých dospělých se zdravotním znevýhodněním. V mezidobí budeme pokračovat v rozvoji homesharingu v ČR.

Otevřená výzva TADY A TEĎ 2024

AKTIVITY PODPORUJÍCÍ OSAMOSTATŇOVÁNÍ

*Rodiny dětí se zdravotním znevýhodněním ve většině případů mají obavy z budoucnosti. Na 60 % z nich uvedlo, že se velmi obávají chvíle, kdy už o dítě nebudou moci pečovat. V odpovědi na otázku, jaký důvod ukončení péče rodiče očekávají, se zrcadlí, že je tato otázka pro rodiče nepříjemná, možná bezvýchodná. Jen 23 % si myslí, že péče pravděpodobně skončí tím, že ji již dítě nebude potřebovat. Asi 56 % rodičů je přesvědčeno, že jejich dítě bude i v budoucnu buď zcela nesamostatné, nebo samostatné jen v menší míře. Při představě, že by jejich dítě mělo žít samostatný život, se dotazovaní rodiče nejčastěji obávají neschopnosti dítěte samostatný život zvládnout a nedostatečných nebo nekvalitních služeb, které dítě bude potřebovat, případně finanční nedostupnosti služeb, které by samostatný život mohly dítěti umožnit.**

** Výzkum nadačního fondu Abakus, Schola Empirica 2020-21*

Z výzkumu plyne, že pro rodiče dětí se zdravotním znevýhodněním bývá samostatný život jejich potomka spojen s mnoha otázkami a obavami, na které nedostávají jednoznačné a uspokojivé odpovědi. Systémově tato otázka v ČR není řešena.

*Z hlediska obecných principů podpory je klíčová zejména individualizace procesu, založená na partnerském a respektujícím přístupu. Mezi klíčové nástroje osamostatňování mladých dospělých se zdravotním znevýhodněním patří case management a vypracovávání individuálních plánů přechodu.**

**Souhrnná zpráva Osamostatňování mladých dospělých se zdravotním znevýhodněním, Schola Empirica 2022*

Tuto situaci bychom se rádi pokusili v následujících letech zlepšit identifikací a podporou konkrétních metod a postupů, které mladým dospělým a jejich rodinám cestu k osamostatnění usnadní. Z rozhovorů s rodinami i s pracovníky organizací, které rodiny podporují, vyplývá, že osamostatňování se netýká až dospělého věku lidí se zdravotním znevýhodněním, ale je třeba na něm systematicky pracovat od raného věku dětí a dlouhodobě s rodinou plánovat budoucnost jejich dítěte.

První běh programu Akcelérátor osamostatňování ukázal, že bariérou v osamostatňování mladých dospělých se zdravotním znevýhodněním je nedostupnost služeb, nedostatek dostupného bydlení, ale také nepřipravenost rodiny pustit své dospělé dítě se zdravotním znevýhodněním do samostatného života.

Rodiče i mladí dospělí oceňují přínos svépomocných rodičovských skupin a peer rodičů a osob se zdravotním znevýhodněním. Kladně hodnocené jsou také společné pobyty zaměřené na osamostatňování. Rodiče i mladí dospělí na akcích získávají nové informace, potkávají rodiny a vrstevníky, kteří zažívají a řeší podobné situace a jsou si vzájemně inspirací, zbavují se předsudků o určitých tématech a mohou si vyzkoušet některé věci, na které zatím neměli čas či odvahu. Za významnou podporu je považována dostupná psychologická pomoc pro rodiče i mladé dospělé a možnost využít služeb case manažera nebo klíčového pracovníka.

Cíle výzvy

- 1. Otestovat a popsat přístupy a metody podpory rodin vedoucí k usnadnění osamostatnění mladých dospělých se zdravotním znevýhodněním.**
2. Společně diskutovat o bariérách a systémových změnách, které by napomohly procesu osamostatňování a samostatnému životu osob se zdravotním znevýhodněním.

Cílová skupina projektu

Děti a mladí lidé se zdravotním znevýhodněním (3–30 let), u kterých je předpoklad potřeby komplexní podpory i v dospělém věku, a jejich rodiny.

Kdo a v jakých oblastech může žádat?

Organizace (jakékoliv právnické osoby), které prokáží, že mají navázaný vztah s rodinami s dětmi či mladými dospělými se zdravotním znevýhodněním a plánují pro ně aktivity usnadňující osamostatnění.

Organizace prokáží zájem pracovat s celými rodinami na tomto tématu a hledat účinné kroky k podpoře a provázení těchto rodin směrem k samostatnému životu jejich dětí v dospělosti. Organizace jsou zároveň ochotné sdílet své know-how, učit se od jiných a podílet se na zpracování doporučených postupů a metod a hledání jejich systémového ukotvení. Může se jednat o neziskové organizace, ale i obce, školy či jiné organizace, které splňují výše uvedené.

Cílem programu je:

- zvyšování informovanosti rodičů a dětí/mladých dospělých o možných službách, legislativě a podpoře významné pro samostatný život lidí se zdravotním znevýhodněním v běžné komunitě
- zvyšování kompetencí mladých dospělých se zdravotním znevýhodněním k osamostatnění
- příprava pečujících rodičů na samostatný život jejich dítěte

Výzva nabízí dva okruhy, do kterých lze projekt přihlásit:

1) PŘÍPRAVA

- Práce s cílovou skupinou rodin s dětmi od 3 do zhruba 18 let.
- Aktivity a přístupy při přípravě rodin na osamostatnění dítěte v dospělém věku.

2) PODPORA

- Práce s mladými dospělými a jejich rodinami (ve věku od zhruba 18 do maximálně 30 let). •
Metody a přístupy při podpoře mladých dospělých a jejich rodin.

Organizace si vybere jednu z možností a do tohoto okruhu projekt přihlásí.

Vzhledem k výši příspěvku doporučujeme zaměřit se intenzivně na jednu či dvě konkrétní aktivity, které bude následně možné dobře popsat a vyhodnotit.

Ad 1) PŘÍPRAVA

Práce s cílovou skupinou rodin s dětmi od 3 do zhruba 18 let

Žadatel popíše aktivity, které plánuje s rodinami realizovat, a cíle jednotlivých aktivit. Vysvětlí, proč jsou dané aktivity důležité pro osamostatnění dětí v dospělém věku. Dále popíše, jak budou sledovat posun či změnu v rodinném systému ve prospěch osamostatňování člena se zdravotním znevýhodněním i celé rodiny.

Příklady možných aktivit:

- předávání informací rodinám - pečující rodiče se orientují v možnostech systému
- pobyty zaměřené na osamostatňování (předpokládáme finanční spoluúčast rodin) s cílem: -
lepší informovanosti rodičů
 - vyzkoušení služeb a podpor v péči přímo na pobytech (asistence, psycholog..)
 - práce ve skupině rodičů i s peery, zatímco děti mají jiný program
- svépomocné rodičovské skupiny a peer rodiče
- plánování budoucnosti dítěte s rodinou
- case management
- zapojování dalších aktérů do péče/využívání nových služeb rodinou
- nácvik soběstačnosti s cílem samostatného života
- systematická pomoc pečujícím při osamostatňování dítěte - psychologická,
pracovně-rehabilitační, sociální
- spolupráce se školami na tranzitních programech
- advokační aktivity pečujících rodičů
- a jiné

Ad 2) PODPORA

Práce s cílovou skupinou rodin s mladými dospělými 18–30 let

Žadatel popíše aktivity, kterými plánuje podpořit mladé dospělé a jejich rodiny v přechodu do samostatného života. Vysvětlí cíle jednotlivých aktivit a proč jsou dané aktivity důležité v procesu osamostatňování mladých dospělých. Dále popíše, jak bude sledován posun či změnu v rodinném systému ve prospěch osamostatňování člena se zdravotním znevýhodněním i celé rodiny.

Příklady možných aktivit:

- informace o možnostech - pečující rodiče i mladí dospělí se orientují v možnostech systému (dostupné služby, problematika svéprávnosti apod.)
- podpůrné terénní služby a case management
- tréninkové a startovací byty
- formy komunitního bydlení
- zapojení do komunity - kruhy podpory, kruhy přátel
- přístupy podporující aktivní trávení času
- pracovní poradenství a rehabilitace
- systematická pomoc pečujícím při osamostatňování dítěte - psychologická, pracovní-rehabilitační, sociální
- peer rodiče a mladí lidé se zdravotním znevýhodněním
- svépomocné skupiny
- nácviky soběstačnosti
- pobyty zaměřené na osamostatňování
- psychologická / psychoterapeutická podpora rodičů i mladých dospělých
- posilování pohledu rodičů ve vnímání vlastních dětí jako dospělých
- spolupráce se školami na tranzitních programech
- advokacie pečujících a sebeobhájců
- a jiné

Co získají podpořené organizace?

→ **Finanční prostředky až do výše 750 000 Kč**

Příklady možných nákladů:

- náklady spojené s realizovanou aktivitou/přístupem
- náklady na část mzdy pracovníka v oblasti osamostatňování mladých dospělých, který se zároveň zúčastní společných setkání podpořených organizací
- odměna pracovníků organizace a externích odborníků zapojených do realizovaných aktivit • odměna pro asistenty (pokud jsou potřeba)
- náklady spojené se zapojením dobrovolníků (pokud jsou potřeba)
- cestovné na společná setkání podpořených organizací
- jiné dle naplánovaných aktivit
- režijní náklady organizace (do 10 % celkových nákladů)

→ **Doprovodný program (nedílná součást podpory)**

- **5 společných setkání** podpořených organizací zahrnující:
 - měření dopadu (v rámci společného programu je i individuální mentoring) - sdílení, co dělají v rámci osamostatňování jiné organizace
 - identifikace bariér v systému a co s nimi
 - seznámení s lidskoprávním aspektem osamostatňování
 - seznámení s advokační prací
- **individuální mentoring** - až 10 hodin na organizaci
- Zpracování dobré praxe do sborníku a identifikace bariér osamostatňování. (Sborník dobré praxe z pilotního běhu bude k dispozici na stránkách abakus.cz)

Doprovodný program zajišťuje České centrum fundraisingu.

Časový harmonogram:

11. 4. 2024	Webinář (9:00-11:30)
29. 4. 2024	Uzávěrka příjmu žádostí
30. 4.–14. 5. 2024	Hodnocení žádostí
15. 5. 2024	Informace o výsledcích 1. kola e-mailem (přesný termín on-line setkání)
27.–28. 5. 2024	On-line setkání nad projektem s finalisty
5. 6. 2024	Informace podpořeným i nepodpořeným žadatelům
6.–21. 6. 2024	Kompletace smluv
24. 6. 2024	Úvodní setkání podpořených organizací (9:00–16:00)
6/2024–12/2025	Realizace aktivit

Návod pro podání grantové žádosti

Veškeré žádosti jsou podávány elektronicky skrze grantový systém **Flexigrant**.

Vstupte do systému **ZDE** a zaregistrujte se. Máte-li přístupové údaje z předchozích let, přihlaste se jejich pomocí. (Pokud jste zapomněli heslo, pak napište na info@abakus.cz.)

Formulář žádosti naleznete v sekci **Moje žádosti** (dole).

Formulář obsahuje 3 základní části:

- obecné údaje o vaší organizaci jako žadateli
- popis plánovaných aktivit ve prospěch osamostatňování mladých dospělých se zdravotním znevýhodněním
- prohlášení o poskytnutých údajích.

Formulář není třeba vyplnit najednou - můžete jej kdykoliv uložit a vrátit se k jeho vyplnění později (k formuláři se vždy vracíte přes záložku Moje žádosti).

Formulář musí být prostřednictvím portálu odeslán nejpozději **do pondělí 29. dubna 2024** (23:59 SEČ).

Každá organizace může v této výzvě podat pouze jednu žádost.

Hodnocení žádostí

S projekty se nejprve individuálně seznámí 3 členky / členové odborné hodnotící komise. Ti na svém prvním setkání vyberou finalisty, kteří budou pozváni k on-line diskuzi nad svým projektem.

Budte prosím připraveni, že v případě úspěchu budete pozváni k setkání s hodnotiteli, které se uskuteční **27. nebo 28. května 2024 (přesný termín zašleme finalistům nejpozději 15. 5. 2024)**. Hodnotící komise následně navrhne projekty k podpoře správní radě nadačního fondu Abakus a ta rozhodne o jejich schválení.

Hlavní kritéria hodnocení

1. Plánované aktivity s velkou pravděpodobností usnadní proces osamostatňování mladého dospělého se zdravotním znevýhodněním a jsou organizací realizovatelné (s ohledem na kapacitu, místo, čas..).
2. Organizace dobře zná cílovou skupinu a má s ní navázaný kontakt.
3. Organizace popisuje, jak vyhodnotí přínos navržených aktivit.
4. Organizace je otevřená sdílet své zkušenosti s jinými.
5. Organizace je otevřená přemýšlet společně s druhými o systémových změnách, které by proces osamostatňování lidí se zdravotním znevýhodněním v ČR usnadnily.
6. Regionální zastoupení projektů.

Jak a kde konzultovat svůj zájem o program

Webinář

Webinář pro žadatele, který představí koncept celé výzvy a dá prostor pro dotazy, proběhne on-line **11. dubna 2024 od 9 do 11:30 hodin** a je možné se na něj registrovat [ZDE](#).

Kontakty pro konzultace a dotazy

Kateřina Kotasová, nadační fond Abakus

katerina.kotasova@abakus.cz

777 937 715

**a●ba
ku●S**

www.abakus.cz
f : abakusnadacnifond